

Rusya'ya Yaklaşan Doğu Avrupa: Moldova Seçimleri

Birleşik Krallık'ta *Brexit* yanlılarının zaferinden sonra, Amerika Birleşik Devletleri'nde de Donald Trump başkanlık seçimlerini kazanarak büyük bir sürprize imza attı. 2016 yılı dünya siyasetinde beklenmedik olaylara sahne olurken, Post-Sovyet coğrafyada da ilginç gelişmeler yaşandı.

2003-2005 yılları arasında Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistan'da yaşanan renkli devrimler bu ülkelerde Moskova etkisini sonlandırarak Batı yanlısı hükümetlerin iktidarı devralacağı beklentisini doğurmuştu. Ancak bu ülkelere karşı Rusya'nın uyguladığı proaktif dış politika ve Batılı ülkelerinin bu duruma karşılık verememesi, beklentileri boşa çıkardı. Rusya'nın 2008 yılında Gürcistan'a, 2014 yılında Ukrayna'ya yaptığı müdahale, bu ülkelerdeki durumu daha da sorunlu hale getirdi. Güney Osetya ve Abhazya, Gürcistan'a karşı bağımsızlıklarını ilan ederken, ekonomik açıdan çok önemli olan Donbass (Donetsk ve Lugansk) bölgesi de Kırım'la birlikte Ukrayna'dan ayrıldı.

Gürcistan ve Ukrayna'da yaşanan bu gelişmelerle birlikte Suriye'de devam eden Rusya-Batı çekişmesinin bir diğer örneği de Moldova seçimlerinde kendini gösterdi. En son 1996 yılında doğrudan halk oylamasıyla seçilen Moldova Cumhurbaşkanı, 2000 yılında düzenlenen yasa ile parlamento tarafından belirlenmişti. Bu yıl Anayasa Mahkemesi'nin iptaliyle tekrardan eski sisteme döndü ve 20 yıl aradan sonra Moldova halkı cumhurbaşkanını seçmek için oy kullandı.

Moldova'da 2014 yılında gerçekleştirilen parlamento (101 sandalyeli parlamento) seçimlerinde Batı desteğini alan partiler 55 milletvekili kazanırken, Moskova'ya yakınlığı ile bilinen Sosyalist Parti ve Komünist Parti 46 milletveli çıkardı. Batı yanlılarının hükümeti gizlice kurması ve Cumhurbaşkanı Nikolae Timofti'nin gece yarısı Pavel Filip'in başbakanlığını onaylaması, Rus yanlısı muhalefetin tepkisini çekmiş ve "erken seçim" için günlerce Kişinev sokaklarında protestolar düzenlenmişti. Ancak protestolar hükümet üzerinde herhangi bir değişikliğe yol açmadı.[\[1\]](#)

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ise Rusya yanlısı Sosyalist Parti adayı Igor Dodon ve Batı yanlısı Eylem ve Dayanışma Partisi adayı Maya Sandu ön plana çıkan isimler oldu. Yeni cumhurbaşkanının Batı yanlısı mı Rus yanlısı mı olacağı, Moldova'nın geleceğini etkileyecek en önemli faktör olarak seçim öncesi süreçte tartışılmaya başlanmıştı. 2013 yılında Ukrayna'da oluşan durumun bir benzerinin Moldova'da da yaşandığını söylemek mümkün. 30 Ekim 2016'da düzenlenen ilk tur seçimlerinde hiçbir aday başkan seçilmek için gereken %50'nin üzerindeki oy oranına ulaşamadığı için 13 Kasım 2016'da ikinci tur seçimleri gerçekleştirildi.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerini, oyların yaklaşık %55'ini alan 41 yaşındaki Rusya yanlısı lider Igor Dodon kazandı. Moldova hükümetinde sırasıyla Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı yapan Igor Dodon, Başbakan Yardımcılığı görevinde de bulunmuştu. Siyasi hayatına Komünist Parti'de başlayan Dodon, daha sonra Sosyalist Parti'nin lideri oldu. 2014 parlamento seçimlerinde "Rusya ile birlikte" sloganını kullandı ve cumhurbaşkanlığı seçimi öncesi propogandasını Moskova ile ilişkileri normalleştirme ve Slavyan değerleri koruma üzerine kurdu.

Moldova'da Rusya yanlısı Igor Dodon cumhurbaşkanı olurken, Doğu Avrupa'nın bir başka ülkesi Bulgaristan'da da Rusya yanlısı Rumen Radev, Bulgaristan'ın beşinci cumhurbaşkanı seçildi. Rumen Radev de seçim öncesi Moskova ile ilişkileri geliştirmek istediğini defalarca vurgulamıştır. Avrupa'da devam eden hem ekonomik hem de siyasi kriz bu sonuçların ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bu sonuçların ardından her iki ülkede de kazanan şüphesiz ki Rusya olmuştur. Suriye krizi ile birlikte Ortadoğu politikalarında etkinlik kazanan Rusya, Moldova ve Bulgaristan seçimleriyle Doğu Avrupa'da da eskisinden çok daha güçlü bir konum elde etmiştir. Bu süreci bir noktada Doğu Avrupa'nın Rusya'ya yaklaşması olarak da tarif edebiliriz.

[1] Ali Cura, "Moldova'da Batı veya Rusya'nın çıkacağı Sandıklar Kurulacak", *Anadolu Ajansı*, 28.10.2016.